

เปิดที่มา “คลองสาน” ย่านดังฝั่งธนบุรี “สาน” นี้คืออะไร?

คลองสาน หนึ่งในย่านเก่าแก่ของกรุงเทพมหานคร ที่ตั้ง “ศาลกวนอู” ที่ผู้คนนิยมกราบไหว้ขอพร รวมทั้งเป็นที่ตั้ง “คลองสาน พลาซ่า” แหล่งช้อปปิ้งในตำนานของฝั่งธนบุรี ชื่อนี้มีที่มาจากไหน?

คลองสานเป็นคลองขุดแต่โบราณ เริ่มตั้งแต่บริเวณปากคลอง แยกจากบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก เลี้ยวขนานกับถนนสมเด็จพระเจ้าอยุธยา ไปเชื่อมกับคลองบ้านสมเด็จ ที่บริเวณหน้าวัดพิชัยญาติการามวรวิหาร เชื่อมกับคลองบางไส้ไก่ และคลองบางกอกใหญ่ แล้วออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ อาจสันนิษฐานได้ว่า “คลองสาน” มาจาก “ประสาน” หมายถึงคลองหลายสายที่ไหลเชื่อมกัน และยังเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยาด้วย แต่ก็เป็นไปได้ว่า ย่านนี้มีที่มาจากคำว่า “ศาล” เพราะมีเรื่องเล่าสืบต่อกันว่า ในอดีตเคยมีศาลเจ้าเล็กๆ ตั้งอยู่ที่ปากคลองอีกเรื่องเกี่ยวกับคลองสานที่หลายคนอาจยังไม่ทราบหรือลืมเลือนไปแล้วก็คือ คลองสานมีชื่อเดิมว่า อำเภอบางลำพูล่าง ที่ว่าการอำเภอดังอยู่ที่หน้าวัดทองธรรมชาติ เป็นเขตการปกครองของจังหวัดธนบุรี ก่อนจะเปลี่ยนชื่ออำเภอเป็น “บุปผาราม”

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอกองสาน เพราะย้ายที่ว่าการอำเภอดังอยู่ที่หน้าวัดทองนพคุณ ซึ่งอยู่ในเขตตำบลคลองสาน พ.ศ. 2481 อำเภอกองสานถูกลดฐานะลงเป็นกิ่งอำเภอกองสาน ขึ้นกับอำเภอบางยี่เรือ ต่อมากิ่งอำเภอกองสานมีประชากรเพิ่มขึ้น จึงตั้งขึ้นเป็นอำเภอกองสานอีกครั้ง เมื่อมีการรวมจังหวัดพระนครกับจังหวัดธนบุรีเข้าเป็นนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ใน พ.ศ. 2514 และเปลี่ยนเป็นกรุงเทพมหานครใน พ.ศ. 2515 อำเภอกองสานจึงเปลี่ยนฐานะเป็น “เขตคลองสาน” อย่างที่เรารู้จักกันทุกวันนี้

ที่มา : กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม. (19 มิถุนายน พ.ศ.2567). เปิดที่มา “คลองสาน” ย่านดังฝั่งธนบุรี

“สาน” นี้คืออะไร. *ศิลปวัฒนธรรม*. https://www.silpa-mag.com/history/article_134255